

Prop. 43 S

(2010–2011)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av overenskomst av 15. september 2010 mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 26. november 2010,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Overenskomst mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet ble undertegnet i Murmansk 15. september 2010 av utenriksministrene Jonas Gahr Støre og Sergeij Lavrov, i statsminister Jens Stoltenbergs og president Dimitrij Medvedjevs nærvær.

Norge og Sovjetunionen inngikk i 1957 en overenskomst om sjøgrensen i Varangerfjorden, som fastsatte en grense for de daværende territorialfarvann innerst i denne fjorden. Denne overenskomsten ble revidert og supplert ved overenskomst av 11. juli 2007 mellom Norge og Russland om den maritime avgrensning i Varangerfjordområdet, som fastsatte avgrensningslinjen for partenes territorialfarvann og for kontinentalsokkel og soner ut til en avstand på 73 km fra sluttpunktet for riksgrensen.

Overenskomst av 15. september 2010 om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet fullfører den maritime avgrensningen mellom partene og avklarer de utestående spørsmål i den forbindelse. I det følgende vil alle henvisninger til «overenskomst» som fremkommer uten nærmere spesifisering, referere til overenskomsten av 15. september 2010.

Overenskomsten viderefører partenes eksisterende fiskerisamarbeid og medfører ingen endringer i deres respektive fiskemuligheter. Videre etablerer den prosedyrer for enhetlig og ansvarlig behandling av eventuelle grenseoverskridende petroleumsforekomster.

Overenskomsten viser til FNs havrettskonvensjon av 10. desember 1982 (heretter Havrettskonvensjonen) og bygger på en anvendelse av den internasjonale havrettens regler for maritim avgrensning. I overenskomsten henvises til at partene tar i betraktning utviklingen i Polhavet og partenes rolle i dette området, samt deres ønske om å bidra til å sikre stabilitet og styrke samarbeidet i Barentshavet og Polhavet. Partene minner om sin grunnleggende interesse og sitt hovedansvar som kyststater for bevaring og rasjonell forvaltning av de levende ressurser i havet i samsvar med folkeretten. Overenskomstens målsettinger samsvarer med prioriteringene som er kommet til uttrykk i Ilulissat-erklæringen av 28. mai 2008 av de fem kyststatene rundt Polhavet (Canada, Danmark og Grønland, Russland, USA og Norge).

Overenskomsten avklarer de utestående spørsmål knyttet til den maritime avgrensningen i hele det tidligere omstridte området. Som følge av overenskomsten samt 2007-overenskomsten om

Varangerfjordområdet vil den samlede avgrensningslinjen mellom Norge og Russland fra grunnlinjene ved partenes fastland innerst i Varangerfjorden helt til den nordlige yttergrensen av kontinentalsokkelen i Polhavet få en lengde på ca. 1 750 km. Linjen som er fastsatt i overenskomsten er definert ut fra åtte punkter angitt med koordinatverdier. Den har seks knekkpunkter, med til dels lange grenselinjesegmenter mellom knekkpunktene. Avgrensningen resulterer i en linje som innebærer at det tidligere omstridte områdets samlede areal på ca. 175 200 km² deles i to tilnærmet like store deler på ca. 87 600 km² for hver av partene.

Ettersom overenskomsten anses å være av særlig viktighet, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i henhold til Grunnlovens § 26, 2. ledd.

Et avtrykk av overenskomsten på norsk samt en kartskisse som er bilagt overenskomsten, følger som trykt vedlegg til proposisjonen (*vedlegg 1*). Det vedlegges dessuten et avtrykk av notevexling av 15. september 2010 som definerer det tidligere omstridte området innenfor 200 nautiske mil fra Norges eller Russlands fastland (*vedlegg 2*). Endelig vedlegges et avtrykk av fellesuttalelse undertegnet i Oslo 27. april 2010 av den norske og den russiske utenriksminister med kunngjøring om forhandlingsdelegasjonenes tentative enighet om avgrensningen (*vedlegg 3*).

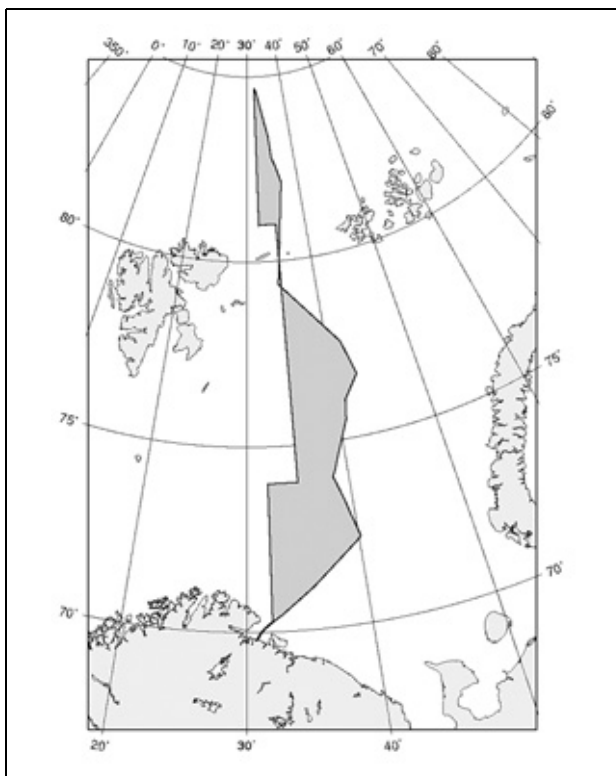
2 Partenes ulike utgangspunkter i forhandlingene

Norge tok første gang i 1967 overfor Sovjetunionen til orde for å igangsette forhandlinger om avgrensningen av kontinentalsokkelen i Barentshavet. Et første møte ble avholdt i 1970, og embetsdrøftelser tok til i november 1974. Disse viste betydelig avstand mellom partene. Norsk side tok utgangspunkt i en midtlinje mellom partenes kyster, dvs. en linje der punktene ligger i lik avstand fra de ytterste punktene på land på hver side. Russisk side viste til en sektorlinje, langs en meridian nordover fra kysten med visse justeringer. Det omstridte området som resulterte av partenes overlappende krav omfattet et kontinentalsokkelområde i Barentshavet på 156 000 km². Til illustrasjon var dette større enn det samlede norske kontinentalsokkelområdet i Nordsjøen sør for 62°N på ca. 142 000 km². Senere ble drøftelsene utvidet til også å omfatte kontinentalsokkelområder lenger nord, inn i Polhavet, nord for Kvitøya og Viktoriaøya. Det ble videre enighet om at en

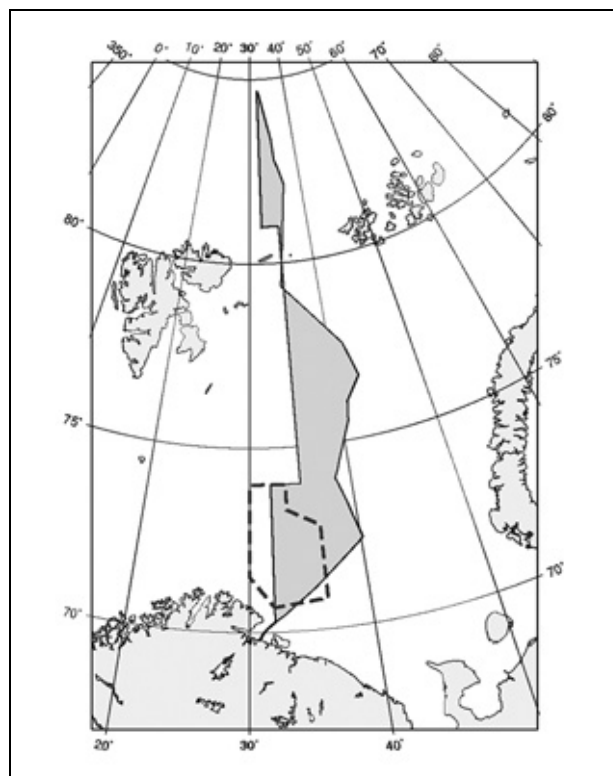
grenselinje også ville gjelde for 200 milssonene innenfor dette området. Til sammen omfattet hele det omstridte området derved ca. 175 200 km².

Det russiske kravet omfattet en sektorlinje langs en meridian 32°04' øst (her angitt avrundet i geodetisk datum WGS84), fra den russiske kysten på Fiskerhalvøya øst for den norsk-russiske riksgrensen og nordover, dog med justering til 35° øst i området mellom breddegradene 74° og 81° nord. Bakgrunnen for kravet var et dekret av 15. april 1926 fra Sovjetunionens sentralekssekutivkomité. Dette erklærte som sovjetisk territorium alle landområder og øyer beliggende i Nordishavet nord for Sovjetunionens kyst inntil Nordpolen mellom landterritoriets ytterpunkter helt i vest (ved Varangerfjorden) og i øst (ved Beringstredet). Det omfattet alle landområder og øyer i dette området, så vel slike som var oppdaget som de som måtte bli oppdaget i fremtiden. Sektordekretet gjorde dog unntak for land og øyer som tidligere var blitt anerkjent som fremmed stats territorium. Som det også fremgikk av Sovjetunionens formelle notifikasjon av dekretet til den norske regjeringen 6. mai 1926 hadde dette sammenheng med Sovjetunionens anerkjennelse av Norges suverenitet over Svalbard, som hadde funnet sted 16. februar 1924 (før tiltredelse til Svalbard-traktaten i 1935). Sektorlinjen ble derfor justert østover for at anneksjonserklæringen ikke skulle omfatte noen av Svalbards øyer. Fra 1970-tallet påberopte Sovjetunionen sektorlinjen som grunnlag også for avgrensning av kontinentalsokkelen og andre maritime jurisdiksjonsområder, selv om dekretet omhandlet sovjetisk anneksjon av land og øyer i Nordishavet.

Det norske utgangspunktet for forhandlingene var en beregnet midtlinje, trukket på grunnlag av punkter som lå i lik avstand mellom partenes respektive kyster. Disse omfatter dels tilstøtende fastlandskyster helt i sør og dels motstående kyster skilt av hav, etterhvert som man beveger seg nordover. Den beregnede midtlinje fulgte derfor en likeavstandslinje mellom Finnmarks- og Kolakystene nordover, fram til et punkt der Novaja Semljas kyst får virkning som den nærmeste russiske kyst vis-à-vis Varangerhalvøya. Der bøyde midtlinjen nordvestover, før den fortsatte mellom Hopen, Nordaustlandet og Kvitøya på den ene siden, og Novaja Semlja, samt Viktoriaøya og Frans Josefs land på den annen side. Det norske kravet bygget på en linje nærmere beregnet i 1977, under påberopelse av reglene i Genève-konvensjonen av 29. april 1958 om kontinentalsokkelen, som begge stater er parter i. Ifølge denne konvensjonens artikkel 6 skal en grenselinje for

Figur 2.1 Omstridt område – tilsammen 175 200 km²

Figur 3.1 Gråsonen (stiplet linje)

kontinentalsokkelen fastsettes ved avtale. I mangel av avtale, og med mindre særlige omstendigheter gjør en annen grenselinje berettiget, skal grenselinjen bestemmes ved anvendelse av prinsippet om likeavstand fra de nærmeste punktene på grunnlinjene som hver av partenes sjøterritorier beregnes fra. Denne traktatregelen gir derved anvisning på en midtlinje dersom ikke «særlige omstendigheter» berettiger en annen løsning.

Det overlappende området som dannes av partenes respektive krav på kontinentalsokkel utgjorde et omstridt område på til sammen ca. 175 200 km². Partenes ulike utgangspunkter i forhandlingene og det resulterende omstridte området er til illustrasjon inntegnet i figur 2.1.

3 Forhandlingsprosessen

I takt med den internasjonale havrettens utvikling etablerte partene 200 milssoner i første halvdel av 1977. Dette aktualiserte behovet for en ordning for fiskerihåndhevelsen i den sørligste delen av omstridt område i Barentshavet, i påvente av enighet om en grenselinje. På denne bakgrunn inn gikk partene 11. januar 1978 en avtale om en midlertidig praktisk ordning for fisket i et tilstøtende område i Barentshavet. Denne er også kjent som

Gråsoneavtalen. Gråsonen må ikke blandes sammen med omstridt område. Den dekker et område på 67 000 km², inklusive et område på 23 000 km² i ubestridt norsk sone, vest av sektorlinjen. Gråsonen er til illustrasjon inntegnet i Figur 3.1. Avtalen omhandler en midlertidig ansvarsfordeling for fiskerihåndhevelsen i påvente av en grenselinje. Det følger klart av avtalen at ordningen bare var av midlertidig karakter og skulle opphøre ved oppnådd avtale om en grenselinje. Fra norsk side ble dette også understreket i en ensidig erklæring avgitt i forbindelse med inngåelse av Gråsoneavtalen. Denne ordningen er blitt fornyet hvert år siden 1978, og bortfaller ved ikke-fornyelse eller den dato overenskomsten trer i kraft.

Før etableringen av 200 milssoner tidlig i 1977 hadde partene inngått to overenskomster av hhv. 11. april 1975 og 15. oktober 1976 om fiskerisamarbeid som dannet grunnlaget for den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon og for en omfattende fiskeriforvaltning i Barentshavet. Den norsk-russiske fiskeriforvaltningen tar utgangspunkt i forskningsdata om fiskebestandenes totale utbredelsesområder, for deretter å bestemme de totale fangstmengdene og fordelingen av fiskekvoter. Den baserer seg videre på gjensidig fleksibilitet i partenes adgang til å fiske i områdene

under deres jurisdiksjon. Hverken det utestående avgrensningsspørsmålet eller den midlertidige praktiske ordning av 1978 har på denne bakgrunn hatt betydning for fordelingen av fiskekvoter mellom partene. I forhandlingene har partene konstatert enighet om at en avgrensningsavtale skal innebære videreføring av samarbeidet om fiskeriforvaltningen og stabilitet i kvotefordelingsnøkklene.

Forhandlingene om avgrensningen har vært ført gjennom embetsdrøftelser enten i såkalt smalt format, mellom de to landenes utenriksdepartementer, eller i såkalt bredt format, med deltakelse også av andre statlige institusjoner på hver side. Embetsdrøftelsene har vært omfattende og har berørt en rekke komplekse spørsmål. De har vært høyt prioritert av suksessive regjeringer siden 1970, og avgrensningsspørsmålet ble lenge omtalt som det viktigste uløste spørsmålet i de bilaterale forbindelsene mellom Norge og Russland.

Det ble oppnådd fremgang i drøftelsene om grenselinjens gang tidlig på 1990-tallet, fram til konstatering i 1992 av betydelig uenighet om gjenstående spørsmål, særlig knyttet til avgrensningen av sørlig del av omstridt område. En statusgjennomgang for embetsdrøftelsene gjennom utarbeidelse av omforente geodetiske beregninger for omstridt område og en analyse av oppnådd fremgang, ble utført sent på 1990-tallet og ferdigstilt i 2001.

Ved president Putins besøk i Oslo i november 2002 konstaterte partene at drøftelsene skulle videreføres med sikte på snarlig enighet om en avgrensning. Drøftelsene skulle fortsatt føres på grunnlag av en helhetlig tilnærming som omfattet alle relevante elementer, inkludert fiske, petroleumsvirksomhet og forsvarsinteresser. Embetsdrøftelsene hadde allerede inkludert deltakelse av partenes fiskeri- og energiekspert. Partene hadde i den forbindelse også gjennomført faglige seminarer for å belyse ulike samarbeidsmuligheter i tilknytning til en avgrensningsavtale.

Blant annet på grunnlag av fremgang i embetsdrøftelsene av spørsmålsstillinger knyttet til fiskeri-, forsvars- og energiinteressene, ble utenriksministrene Støre og Lavrov enig om å gå inn for en intensivering av forhandlingene. Dette skjedde fra 2006, og embetsdrøftelsene har omfattet en rekke møter i smalt format, herunder hyppig kontakt mellom de to landenes forhandlingsledere, og møter i bredt format der forhandlingsdelegasjonene har vært utvidet med deltakelse av fiskeri-, petroleums- og forsvarsmyndighetene samt geodetiske eksperter. På norsk side har Statens Kart-

verk fortløpende bistått Utenriksdepartementet i forhandlingene om grenselinjens gang og andre beregninger. I møter mellom forhandlingslederne ble det fra 2006 utviklet uformelle førsteutkast til mulige avtaletekster, som også inkluderte samarbeids- og overgangsordninger for fiskeriene, samt moderne samarbeidsordninger for grenseoverskridende petroleumsforekomster. Nevnte samarbeidsordninger på fiskeri- og energiområdene ble utformet og deretter presisert på grunnlag av suksessive, omforente anbefalinger fra partenes fiskeri- og energiekspert. På norsk side har Fiskeri- og kystdepartementet samt Olje- og energidepartementet deltatt i utformingen av anbefalingene. På ulike delområder ble det deretter ført tekstforhandlinger om de enkelte elementene i avtalen, basert på jevnlig presentasjon og drøftelse av ulike delelementer og tekstforslag for forhandlingsdelegasjonene samlet i bredt format, dvs. i plenum. I drøftelsene er det gjennomgående blitt lagt vekt på å belyse løsningsforslagene ut fra de ulike faglige synsvinkler og sektorinteresser.

I løpet av drøftelsene ble det i 2006 dessuten oppnådd enighet om å søke en separat løsning på avgrensningen i Varangerfjordområdet, sør for det sørlige krysningspunktet mellom midtlinjen og sektorlinjen. Dette munnet ut i inngåelse av overenskomst av 11. juli 2007 om den maritime avgrensningen i Varangerfjordområdet, se under pkt. 4 nedenfor.

Partene hadde også fortløpende kontakt om spørsmål knyttet til avklaringen av kontinentalsokkelens yttergrense. Dette skjedde på grunnlag av deres respektive framlegg av dokumentasjon for den internasjonale kontinentalsokkelkommisjon i henhold til Havrettskonvensjonens artikkel 76 og vedlegg II. Slike framlegg ble først foretatt av russisk side i 2001 og av norsk side i 2006. Partene har samarbeidet tett om tekniske spørsmål og data i tilknytning til området med overlappende krav. Norge og Russland informerte kommisjonen om deres aksept av at kommisjonen kunne behandle de respektive data uten hinder av det utestående bilaterale avgrensningsspørsmålet, uten at en slik behandling ville prejudisere dette spørsmålet. I 2009 avga kommisjonen sine endelige tilrådninger til Norge om kontinentalsokkelens yttergrenser. Sammen med de russiske beregninger for russisk kontinentalsokkel, bidro disse endelige tilråkningene til å klargjøre omfanget av det omstridte området i Polhavet. Kommisjonen bekreftet at hele Barentshavet, inklusive Smutthullet utenfor partenes 200 milssoner, var omfattet av kontinuerlig kontinentalsokkel. Om den nordligste avgrensning av kontinentalsokke-

len mellom Norge og Russland, se nærmere under pkt. 7 nedenfor.

Partene har også hatt et nært samarbeid i tilknytning til drøftelser om rettslige spørsmål i Polhavet, som gjenspeilet i erklæringen avgitt av de fem kyststatene 28. mai 2008 i Ilulissat på Grønland. Partene konstaterte i den forbindelse enighet om nytteverdien av å fremme rettslig klarhet og forutberegnelighet gjennom anvendelse av havrettens regler i dette området – som fra enkelte hold var blitt omtalt som et område preget av dype interessenmotsetninger og lovløshet.

Utviklingen i embetsdrøftelsene har regelmessig vært høyt prioritert i de politiske kontakter mellom partene, både på statsminister- og utenriksministernivå. Status og retning på drøftelsene har hyppig vært tema mellom de to landenes utenriksministre, også i takt med forhandlingenes intensivering.

Den 27. april 2010 undertegnet den norske og den russiske utenriksminister en fellesuttalelse i Oslo med kunngjøring om at de to forhandlingsdelegasjonene hadde oppnådd tentativ enighet om avgrensningen, etter forhandlinger som hadde omfattet alle spørsmål knyttet til denne. Delegasjonene anbefalte inngåelse av en overenskomst om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet. Fellesuttalelsen følger som vedlegg 3 til proposisjonen.

4 2007-overenskomsten om Varangerfjordområdet

Overenskomst av 11. juli 2007 mellom Norge og Russland om den maritime avgrensning i Varangerfjordområdet fastsetter avgrensningslinjen for Norges og Russlands territorialfarvann, kontinentalsokkelen og sonene fram til krysningspunktet mellom midtlinjen og sektorlinjen. Denne avgrensningslinjen er på omlag 73 km. For en nærmere beskrivelse av 2007-overenskomstens bakgrunn og innhold vises for øvrig til St.prp. nr. 3 (2007-2008) samt Innst. S. nr. 76 (2007-2008). Denne overenskomsten trådte i kraft 9. juli 2008.

Det nordligste endepunktet på avgrensningslinjen fastlagt i 2007-overenskomsten er benevnt punkt 6 i sistnevnte. Dette punktet samsvarer dermed med det sørligste punktet (punkt 1) på grenselinjen som er fastlagt i overenskomst av 15. september 2010, jfr. sistnevntes artikkel 1 nr. 1. Med inngåelsen av sistnevnte overenskomst avklares grenselinjen fra dette punktet og nordover, helt frem til yttergrensen for kontinentalsokkelen i Polhavet.

Artikkel 3 i 2007-overenskomsten inneholder regler om partenes samarbeidsplikter dersom det oppdages petroleumsforekomster som strekker seg over avgrensningslinjen, såkalte grenseoverskridende petroleumsforekomster. Formålet med bestemmelsene er å legge til rette for at felt som ligger på begge sider av grenselinjen, kan utnyttes forsvarlig og rasjonelt som en enhet. Av bestemmelsen følger også at når partene senere skulle bli enige om en avtale om utnyttelse av grenseoverskridende petroleumsforekomster på kontinentalsokkelen i Barentshavet i området nord for 2007-overenskomstens anvendelsesområde, skal den nye avtalen også gjelde for petroleumsforekomster på kontinentalsokkelen lenger sør, med mindre noe annet skulle bli avtalt mellom partene. I forhandlingene om overenskomsten har man også lagt dette til grunn. De relevante bestemmelsene i overenskomst av 15. september 2010, se særlig artikkel 5 og vedlegg II, inneholder mer detaljerte og utfyllende regler. De vil derfor også få anvendelse i områdene lenger sør som dekkes av 2007-overenskomsten.

5 Forholdet til folkeretten

Overenskomsten bygger på havrettens regler om maritim avgrensning. Havrettskonvensjonen er bindende for både Norge og Russland.

Havrettskonvensjonens artikkel 74 og artikkel 83 inneholder regler om avgrensning av henholdsvis den eksklusive økonomiske sone og kontinentalsokkelen mellom stater med kyster som ligger overfor eller støter opp til hverandre. De to bestemmelsene har likelydende innhold. De fastslår at en avgrensning i en slik situasjon skal skje ved avtale «på grunnlag av folkeretten som vist i artikkel 38 i Den internasjonale domstols vedtekter», med sikte på å oppnå en «rett og rimelig løsning» (på engelsk *equitable result*). Bestemmelsene gir ikke selv anvisning på en nærmere bestemt metode, men bygger på at partene må se hen til folkerettens relevante rettskilder. Det siste innebærer i sin tur en henvisning blant annet til Genève-konvensjonen av 1958 om kontinentalsokkelen, i den utstrekning den binder partene, samt internasjonal domstolspraksis og andre anvendelige rettskildefaktorer.

Den internasjonale domstol i Haag har i særlig grad gitt betydningsfulle bidrag til avklaringen av folkerettens rettesnorer på dette området. Her kan blant annet vises til dom av 14. juni 1993 mellom Norge og Danmark om maritim avgrensning mellom Jan Mayen og Grønland, se St. meld. nr.

15 (1993-94) om Jan Mayen-saka og Innst. S. nr. 74 (1993-94), dom av 16. mars 2001 om maritim avgrensning mellom Qatar og Bahrain, dom av 10. oktober 2002 om maritim avgrensning mellom Kamerun og Nigeria, samt dom av 3. februar 2009 om maritim avgrensning mellom Romania og Ukraina.

I disse rettsavgjørelsene drøftes metode og faktorer som har betydning for hvordan man kan oppnå en rett og rimelig løsning for den maritime avgrensningen. Den internasjonale domstol analyserer betydningen av en beregnet midtlinje ved vurderingen, men også særskilte forhold som eventuelt tilsier en justering eller endringer i forhold til et slikt utgangspunkt. Særlig betydning tillegges særskilte geografiske egenskaper ved kystlinjenes innretning og eventuelle betydelige forskjeller mellom de respektive kystlengder. Derimot skal blant annet ikke landmassenes størrelse, eventuell ulikhet i befolkningsstørrelse eller andre sosio-økonomiske forhold tillegges betydning. Av den internasjonale rettspraksis fremgår videre at det ikke er tale om bestemte matematiske formler som så skal gis anvendelse på ulikeartede geografiske situasjoner. Derimot skal vurderingen av ovennevnte objektive, geografiske forhold bidra til identifikasjon av de relevante individuelle forhold som bør tillegges vekt med sikte på å oppnå en rett og rimelig løsning i det konkrete tilfellet. Også en rekke internasjonale voldgiftsavgjørelser har lagt til grunn den generelle metode som er utviklet av Den internasjonale domstol.

Grensedragningen mellom Norge og Russland i Barentshavet og Polhavet har reist omfattende og sammensatte avgrensningsspørsmål, foruten særlige utfordringer knyttet til partenes ulike utgangspunkter for avgrensningen. Det omstridte området dekker store arealer, og de relevante kyster er dels motstående, dels sidestilte. Området består dels av arealer som ligger innenfor 200 nautiske mil fra begge lands kyster, og som således ligger innenfor partenes soner, dels av et område som ligger innenfor 200 nautiske mil fra Fastlands-Norge, men lenger enn 200 nautiske mil fra Russland, dels av kontinentalsokkelområder som ligger utenfor 200 nautiske mil fra begge lands kyster.

Som det fremgår av partenes fellesuttalelse av 27. april 2010 (se proposisjonens *vedlegg 3*), er det i embetsdrøftelsene lagt til grunn enighet om å bygge på tidligere fremgang i drøftelsene og de relevante forholdene folkeretten vektlegger. Partene har derfor søkt samlede, helhetlige løsninger som også lar seg forsvare ut fra de rettesnorer som er utviklet i den moderne internasjonale hav-

retten. I den forbindelse har partene vært hjulpet av grundige vurderinger og drøftelser blant annet av internasjonal rettspraksis om avgrensningsspørsmål.

I tråd med nevnte hensyn taler betydelige ulikheter i kystlengder i russisk favør for en korreksjon vestover i forhold til en beregnet midtlinje, langs store deler av avgrensningslinjen. Dette gjelder i det sørlige og midtre Barentshav. Her er det blant annet et klart misforhold mellom relevante russiske kystlengder i det østlige Barentshav, særlig på deler av Kola-halvøya og Novaja Semlja, målt opp mot relevante kyster i Finnmark.

Av praktiske grunner har man også søkt å begrense antallet knekkpunkter på avgrensningslinjen, dog slik at dette ikke skal få betydning for arealfordelingen. I de endelige beregninger har partene oppnådd enighet om en løsning som innebærer en deling av det samlede omstridte området i to tilnærmet like store deler.

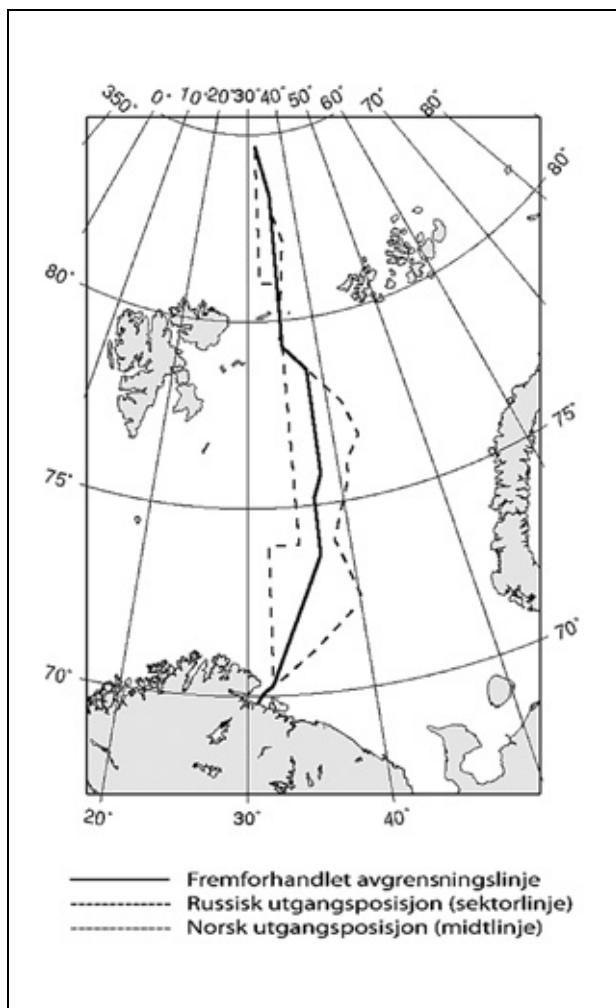
I samsvar med internasjonal rettspraksis har partene i drøftelsene bygget på objektive geografiske forhold, og ikke på ressursanslag eller antagelser om eventuelle petroleumsforekomsters beliggenhet. Til gjengjeld er det enighet om omfattende og moderne regler for behandling av eventuelle grenseoverskridende petroleumsforekomster. Videre har det vært lagt til grunn at en enhetlig avgrensningslinje skal gjelde for alle formål, dvs. at én og samme grenselinje skal anvendes i forhold til alle aktuelle jurisdiksjonsområder i henhold til folkeretten.

6 Nærmere om avgrensningslinjen

Som nevnt fastsetter overenskomsten en avgrensningslinje med utgangspunkt i sluttpunktet for grenselinjen i henhold til Varangerfjordavtalen av 11. juli 2007 og nordover i Barentshavet til yttergrensen av de to lands kontinentalsokler i Polhavet.

Den nærmere beskrivelse av linjen fremgår av koordinatene i overenskomstens artikkel 1 nr. 1 og den kartskisse til illustrasjonsformål som følger bilagt overenskomsten (se proposisjonens *vedlegg 1*).

Det totale omstridte området er på 175 200 km², og avgrensningslinjen deler dette området i to deler på ca. 87 600 km² hver. Selve avgrensningslinjens lengde er ca. 1 680 km, med forbehold om en finberegning som vil følge av den endelige avklaringen av yttergrensen for russisk kontinentalsokkel i Polhavet, se pkt. 7 nedenfor. Sammen med grenselinjen som følger av 2007-

Figur 6.1 Fremforhandlet avgrensningslinje

overenskomsten for Varangerfjordområdet, blir den samlede lengden på den maritime grenselinjen mellom Norge og Russland på ca. 1750 km. Det tidligere omstridte området og avgrensningslinjen er til illustrasjon inntegnet i figur 6.1.

7 Bestemmelsen av grenselinjens nordlige endepunkt

Helt i nord grenser norsk og russisk kontinental-sokkel mot de store havdyp. I samsvar med Havrettskonvensjonens artikkel 76 og vedlegg II har Norge og Russland fremlagt dokumentasjon for kontinentalsokkelenes yttergrenser for den internasjonale kontinentalsokkelkommisjonen. Kommisjonen avga i 2009 sine endelige tilrådninger til Norge, se ovenfor, men avventer fullføring av behandlingen av Russlands dokumentasjon.

Partene har lagt vekt på ikke å foregripe kommisjonens gjenstående saksbehandling. Derfor er

avgrensningens sluttpunkt definert ved hjelp av en generisk formulering i siste setning i overenskomstens artikkel 1, nr. 1, som henviser til Havrettskonvensjonens regler på dette området. Sluttpunktet vil ligge på en geodetisk linje trukket gjennom koordinatpunktene 7 og 8. Det defineres som skjæringspunktet mellom denne linjen og den geodetiske linjen som forbinder partenes respektive ytterpunkter på kontinentalsokkelen i dette området. Det ene ytterpunktet er det østligste punktet på yttergrensen av Norges kontinentalsokkel, og dette er allerede endelig identifisert av kontinentalsokkelkommisjonen. Dette punktet vil så bli forbundet med det vestligste punktet på yttergrensen av Russlands kontinentalsokkel, etter kontinentalsokkelkommisjonens endelige tilrådninger om dette.

Ut fra partenes foreløpige beregninger antas den linjen som trekkes mellom de respektive ytterpunkter på kontinentalsokkelen å ville skjære gjennom avgrensningens linje noe sør for punkt 8. Den nøyaktige og endelige fastsettelsen av dette skjæringspunktet, og derved av avgrensningens nordlige endepunkt, vil under henvisning til overenskomsten kunne skje ved en forenklet noteveksling, uten behov for traktatendring.

8 Fiskerispørsmål

Overenskomstens fortale minner om at Norge og Russland har en grunnleggende interesse av og et hovedansvar for bevaring og forsvarlig forvaltning av de levende ressurser i Barentshavet og Polhavet, i samsvar med folkeretten.

Partene har under forhandlingene vært klar over den særlige økonomiske betydningen de levende ressurser i Barentshavet har for begge land og deres kystfiskesamfunn, noe som også er presisert i fortalen, sammen med en henvisning til det tradisjonelle norske og russiske fisket i Barentshavet. I fortalen vises videre til nødvendigheten av å unngå økonomiske forstyrrelser i kystdistrikter hvis innbyggere vanligvis har fisket i området.

På denne bakgrunnen gis nærmere regler om fiskerisamarbeidet i overenskomstens artikkel 4 og vedlegg I. Disse skal sikre at overenskomstens inngåelse ikke skader partenes respektive fiskemuligheter. Med dette for øyet videreføres det mangeårige og gode norsk-russiske fiskerisamarbeidet, med sikte på å opprettholde respektive kvotefordelingsnøkler og sikre relativ stabilitet i fisket.

Dette fiskerisamarbeidet har muliggjort en bærekraftig og effektiv forvaltning av vandrende bestander i Barentshavet, ikke minst den norsk-russiske arktiske torskestammen. Samarbeidet er basert på fiskeriavtalene mellom Norge og Sovjetunionen av hhv 11. april 1975 og 15. oktober 1976. Begge disse avtalene forblir i kraft i femten år etter at avgrensningsavtalen har trådt i kraft og deretter i ytterligere seks år av gangen, med mindre de sies opp av en av partene innen seks måneder før seksårsperiodens utløp.

Videre innføres overgangsregler for nasjonale tekniske forskrifter i den delen av det tidligere omstridte området som ligger innenfor 200 nautiske mil fra norsk eller russisk fastland. Der skal nasjonale tekniske forskrifter, særlig om maskevidde og minstemål, fortsette å gjelde for henholdsvis norske og russiske fiskefartøyer i en overgangsperiode på to år regnet fra datoen for overenskomstens ikrafttredelse. Formålet med denne bestemmelsen er å gi fiskerinæringen tid til å tilpasse seg endrede reguleringer som følge av avgrensningslinjen. Nøyaktig hvilket område dette gjelder, er fastslått gjennom en separat noteveksling foretatt mellom partene i forbindelse med overenskomstens undertegning i Murmansk 15. september 2010 (proposisjonens *vedlegg 2*).

Overenskomstens inngåelse fjerner behovet for den såkalte Gråsoneavtalen. Avtalen av 11. januar 1978 om en midlertidig praktisk ordning for fisket i et tilstøtende område i Barentshavet, senest forlenget for ett år 30. juni 2010 med nye varighetsregler, vil derfor automatisk falle bort enten ved ikke-forlengelse eller fra den dagen overenskomsten trer i kraft.

En konsekvens av at partene har lagt til grunn en enhetlig avgrensningslinje som skal gjelde for alle formål, dvs. at én og samme grenselinje skal anvendes i forhold til alle aktuelle jurisdiksjonsområder i henhold til folkeretten, er at avgrensningen vil medføre at et område av Fiskevernsonen rundt Svalbard øst for grenselinjen i et område mellom 75° og 77° nord ikke omfattes av noen av partenes sonejurisdiksjon. Dette betyr at Fiskevernsonen i dette området reduseres med omlag 9 300 km² mot Smutthullet i forhold til full 200 milssone. I dette området har det tidligere ikke vært gjennomført fiskerioppbringelser av utenlandske fiskefartøyer. Til tross for at Smutthullet blir utvidet i dette området, vil de norsk-russiske fiskeriforvaltningstiltak fortsette å gjelde også her, i samsvar med prinsippene og reglene fastsatt i FN-avtalen av 1995 om fiske på det åpne hav, samt Smutthullavtalen mellom

Norge, Russland og Island av 1999 og andre internasjonale avtaler.

Sentralt i fiskerisamarbeidet mellom Norge og Russland står som nevnt Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjonen. Etter overenskomstens undertegning avholdt kommisjonen sin 39. sesjon i Svolvær 4.-8. oktober 2010. I protokollen fra møtet, som ble utferdiget 8. oktober 2010, omtalte partene under pkt. 4 overenskomstens praktiske konsekvenser på følgende måte:

Den norske og den russiske parten uttrykte tilfredshet med at Overenskomst mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet («Overenskomsten») ble undertegnet i Murmansk 15. september 2010, og særlig med bestemmelsen i Overenskomsten som sikrer at inngåelsen av Overenskomsten ikke skal skade partenes respektive fiskemuligheter.

Partene understreket viktigheten av et nært samarbeid med sikte på å opprettholde sine gjeldende respektive andeler av total tillatt fangst og å sikre relativ stabilitet i sitt fiske etter de enkelte berørte bestander. Partene merket seg at avtalene mellom Kongeriket Norge og Unionen av Sovjetiske Sosialistiske Republikker av 11. april 1975 og 15. oktober 1976 vil forbli i kraft i femten år etter at Overenskomsten har trådt i kraft og deretter i ytterligere seks år av gangen, med mindre de sies opp av en av partene.

Partene bekreftet sin felles forståelse av at fra ikrafttredelsen av Overenskomsten vil i det tidligere omstridte området innenfor 200 nautiske mil fra Norges eller Russlands fastland, i samsvar med de koordinatene som er presisert ved noteveksling 15. september 2010, de tekniske reglene fastsatt av hver av partene for sine respektive fiskefartøyer gjelde i en overgangsperiode på to år.

Partene bekreftet at reguleringstiltakene for de felles fiskebestandene som vedtas innen Den blandete fiskerikommisjon, skal gjelde i hele utbredelsesområdet.

Partene tok i betraktning utviklingen i Polhavet og partenes rolle i dette området. Det ble minnet om at Norge og Russland som kyststater har grunnleggende interesse av og et hovedansvar for bevaring og rasjonell forvaltning av de levende ressurser i Barentshavet og Polhavet i samsvar med folkeretten.

På kommisjonsmøtet fullførte partene arbeidet med harmoniserte tekniske regler for fisket etter torsk og hyse i hele Barentshavet. Dette innebærer enighet om felles standarder for maskevidde, minstemål, samt prosedyrer for stengning

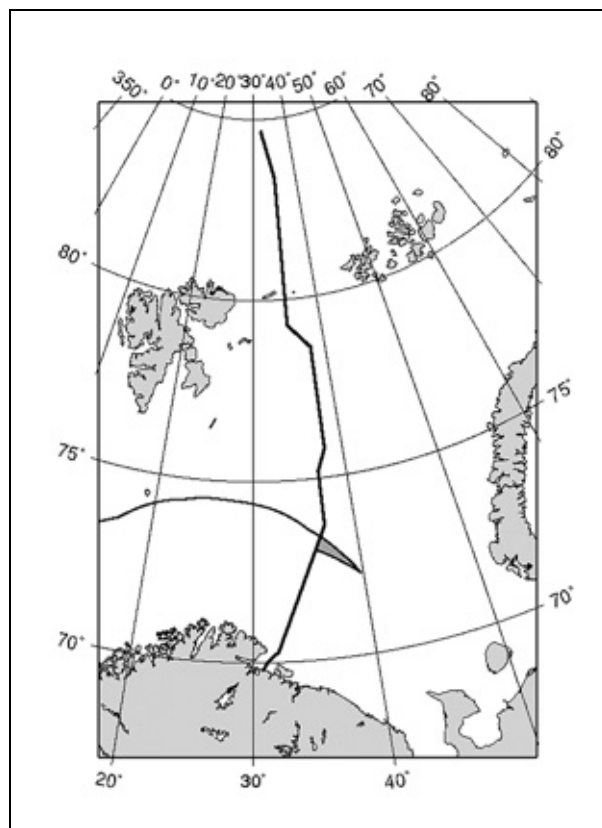
og åpning av fiskefelter som følge av innblanding av ungfisk. Dette har sammenheng med de positive resultatene av forvaltningstiltak som er iverksatt over tid, og er betinget av denne bestandsutviklingen. Denne felles enighet innebærer at viktige målsetninger i overenskomstens vedlegg I om fiskerispørsmål derved allerede er oppnådd, noe som også reduserer den praktiske betydningen av overgangsreglene som omtalt i vedleggets artikkel 2. Kommisjonsmøtet gjenspeiler således en ytterligere styrking av fiskerisamarbeidet i samsvar med overenskomstens målsetninger.

9 Det særskilte området beskrevet i overenskomsten artikkel 3

Ved overenskomstens ikrafttredelse etableres et særskilt område som ligger på russisk side av den fremforhandlede avgrensningslinjen, og i forlengelsen av russisk økonomisk sone. Det ligger i en avstand på over 200 nautiske mil regnet fra den russiske fastlandskysten, men innenfor 200 nautiske mil fra den norske fastlandskysten. Dette vimpelformede området skyldes at Varangerhalvøyas utspring genererer en soneprojeksjon på 200 nautiske mil som strekker seg noe lenger ut enn den tilsvarende russiske fra Fiskerhalvøya. Dette særskilte området østenfor avgrensningslinjen har en størrelse på omlag 3 400 km².

Siden partene har lagt til grunn at avgrensningslinjen skal gjelde for alle formål, vil Norge også være avskåret fra å kunne utøve sonejurisdiksjon i vannsøylen i dette området. Samtidig er Russland, etter Havrettskonvensjonen, avskåret fra å kunne etablere økonomisk sone utenfor 200 nautiske mil eller ensidig kunne etablere annen sonejurisdiksjon i vannsøylen i dette området.

Som ledd i overenskomsten dannes derved et særskilt avtalegrunnlag for at Russland vil kunne utøve den sonejurisdiksjon som Norge ellers ville hatt rett til å utøve etter folkeretten. Dette gir i praksis mulighet for russisk fiskerihåndhevelse i et utvidet område i den umiddelbare geografiske forlengelsen av, men rettslig uavhengig av, den økonomiske sonen fra den russiske fastlandskysten. Nærmere forutsetninger og prosedyrer for dette er beskrevet i overenskomstens artikkel 3 nr. 2. Det særskilte området er til illustrasjon inntegnet i figur 9.1.

Figur 9.1 Det særskilte området (markert med grått)

10 Petroleumsspørsmål

I overenskomstens fortale understrekes betydningen av en effektiv og ansvarlig forvaltning av petroleumsressursene. Dette innebærer en målsetning om miljøansvarlig forvaltning også på dette området.

Norge og Russland har siden 1980-tallet vært enige om ikke å drive undersøkelser etter eller utvinning av petroleumsressurser i omstridt område, et såkalt moratorium. Norsk side har derfor lite kunnskap om eventuelle petroleumsressurser i det aktuelle området. Hvilke petroleumsressurser som eventuelt måtte finnes i området har heller ikke vært tema under forhandlingene. Moratoriet vil bortfalle når overenskomsten trer i kraft. Deretter blir det opp til hver av partenes kompetente myndigheter å bestemme hvorvidt deres respektive områder skal åpnes for petroleumsvirksomhet, i tråd med nasjonale beslutningsprosesser og lovgivning. Særskilte samarbeidsforpliktelser oppstår imidlertid dersom det oppdages petroleumsforekomster som strekker seg over avgrensningslinjen, såkalte grenseoverskridende forekomster.

Overenskomsten inneholder derfor i artikkel 5 og vedlegg II detaljerte bestemmelser om samarbeid vedrørende grenseoverskridende petroleumforekomster. Ingen av partene kan starte utnyttelse av et slikt felt uten etter avtale med den annen part (omtalt som unitiseringsavtalen). Detaljerte regler på dette området skal sikre en forsvarlig utnyttelse av forekomsten gjennom en felles operatør, og en rettferdig fordeling av ressursene for såkalte unitiserte felter.

Overenskomstens bestemmelser om grenseoverskridende petroleumforekomster medfører samarbeidsplikter mellom partene dersom en slik grenseoverskridende forekomst blir konstatert. Selv om det treffes avtale om at et grenseoverskridende felt skal utnyttes som en enhet, beholder hver part jurisdiksjon på sin side av avgrensningslinjen. Det innebærer at petroleumsvirksomhet på norsk sokkel kun kan finne sted etter tillatelse gitt i henhold til norsk petroleumslovgivning. Norge har tidligere inngått flere slike unitiseringsavtaler. De fleste av disse gjelder petroleumssressurser i Nordsjøen, men bl.a. også Varangerfjordavtalen med Russland om maritim avgrensning i Varangerfjordområdet av 2007 inneholder en bestemmelse om unitisering.

Bestemmelsene om utnyttelse av eventuelle grenseoverskridende petroleumforekomster er i tråd med etablert internasjonal praksis og bygger på liknende avtaler Norge har inngått tidligere. Funn av drivverdige grenseoverskridende petroleumforekomster vil kunne utløse et betydelig samarbeidspotensial med russisk side.

11 Merknader til de enkelte bestemmelser i overenskomsten

Til de enkelte bestemmelser i overenskomsten bemerkes følgende:

Fortalen viser til ønsket om å fastholde og styrke det gode naboforholdet mellom Norge og Den russiske føderasjon. Videre vises det til utviklingen i Polhavet og partenes rolle i dette området samt ønsket om å bidra til å sikre stabilitet og styrke samarbeidet i området.

Fortalen henviser til overenskomst av 11. juli 2007 mellom Kongeriket Norge og Den russiske føderasjon om den maritime avgrensning i Varangerfjordområdet. Det blir videre vist til de relevante bestemmelser i Havrettskonvensjonen av 10. desember 1982.

Videre vises det til den særlige økonomiske betydning de levende ressurser i Barentshavet har for Norge og Russland og for deres kystfiske-

samfunn, og nødvendigheten av å unngå økonomisk omveltning for kystdistrikter hvis innbyggere vanligvis har fisket i området. Det vises også til partenes grunnleggende interesse og ansvar som kyststater for bevaring og rasjonell forvaltning av de levende ressurser i Barentshavet og Polhavet, i samsvar med folkeretten. I tillegg understrekes betydningen av en effektiv og ansvarlig forvaltning av petroleumssressursene.

Artikkel 1 beskriver grenselinjen mellom Norge og Den russiske føderasjon i Barentshavet og Polhavet. Grenselinjen er angitt ved geodetiske linjer trukket mellom grenselinjens koordinatpunkter.

Alle koordinater er definert i det geodetiske systemet WGS84.

Punkt 1 på grenselinjen samsvarer med punkt 6 på avgrensningslinjen fastlagt i 2007-overenskomsten om Varangerfjordområdet.

Avgrensningslinjens slutt punkt er definert som skjæringspunktet mellom en geodetisk linje trukket gjennom grenselinjens punkt 7 og 8 og den geodetiske linjen som forbinder det østligste punktet på yttergrensen av Norges kontinentalsokkel og det vestligste punktet på yttergrensen av Russlands kontinentalsokkel, som fastlagt i samsvar med Havrettskonvensjonens artikkel 76 og vedlegg II. De nøyaktige koordinater for det vestligste punktet på Russlands kontinentalsokkel og dermed for avgrensningslinjens slutt punkt vil bli endelig fastlagt etter at Kontinentalsokkelkomisjonen har kommet med sin anbefaling om yttergrensen for russisk kontinentalsokkel. Slik fastleggelse kan skje ved en supplerende noteveksling mellom partene, uten behov for traktatendring.

Som vedlegg til avtalen følger en kartskisse for illustrasjonsformål. Avtalen presiserer at ved eventuell uoverensstemmelse mellom beskrivelsen av linjen i avtalen og linjen på kartskissen, skal beskrivelsen av linjen i avtalens artikkel 1 gå foran.

Artikkel 2 bestemmer at hver av partene skal rette seg etter den maritime avgrensningslinjen angitt i artikkel 1 og ikke gjøre krav på eller utøve suverene rettigheter eller kyststatsjurisdiksjon i havområdene utenfor denne linjen.

Artikkel 3 regulerer det såkalte «særskilte området» som ligger innenfor 200 nautiske mil fra Norge, men utenfor 200 nautiske mil fra Russland.

For den del av det særskilte området som ligger øst for grenselinjen, skal Russland fra ikrafttredelsen av overenskomsten, ha rett til å utøve slike suverene rettigheter og sonejurisdiksjon som Norge ellers ville hatt rett til å utøve etter folkeretten.

I artikkel 3 nr. 2 presiseres imidlertid at slik utøvelse av suverene rettigheter eller jurisdiksjon utledes av enighet mellom partene og medfører ingen utvidelse av Russlands økonomiske sone. Videre forpliktes Russland til å iverksette alle nødvendige tiltak for å påse at enhver russisk utøvelse av slike rettigheter eller jurisdiksjon i det særskilte området, angis i tråd med dette i relevant lovgivning, i forskrifter og på sjøkart.

Artikkel 4 regulerer partenes videre samarbeid om fiskerispørsmål i området. Partene skal videreføre sitt nære samarbeid i fiskerispørsmål med sikte på å unngå omveltninger i sine respektive andeler av total tillatt fangst og sikre relativ stabilitet i dagens fiske i området. Videre er det i artikkel 4 nr. 3 bestemt at partene i vid utstrekning skal anvende en føre-var tilnærming ved forvaltning av felles fiskebestander. Artikkel 4 nr. 4 slår også fast at med unntak av det som følger av overenskomstens artikkel 4 og vedlegg I, skal ikke overenskomsten berøre anvendelsen av avtaler om fiskerisamarbeid mellom partene.

Artikkel 5 regulerer den situasjon som vil oppstå dersom det konstateres grenseoverskridende petroleumsforekomster på kontinentalsokkelen. Dersom en av partene er av den oppfatning at forekomsten strekker seg over på dennes kontinentalsokkel, kan denne parten gjøre dette gjeldende overfor den andre part. Ved en slik situasjon skal partene drøfte forekomstens utstrekning. Dersom det bekreftes at forekomsten befinner seg på begge sider av avgrensningslinjen, skal partene inngå en avtale om utnyttelse av denne grenseoverskridende forekomsten som en enhet.

Formålet med bestemmelsen er å legge til rette for at et eventuelt grenseoverskridende felt kan utnyttes som en enhet, såkalt unitisering. Avtalen mellom partene skal inneholde bestemmelser om hvordan forekomsten skal utnyttes mest effektivt, utpeking av felles operatør for forekomsten, hvordan forekomsten samt utbyttet av denne skal fordeles mellom partene og prosedyrer for å bilegge enhver form for uenighet i denne forbindelse. Mer detaljerte regler om dette følger av vedlegg II til overenskomsten.

Artikkel 6 bestemmer at partenes rettigheter og plikter etter andre internasjonale avtaler som både Norge og Russland er part i og som er i kraft på det tidspunkt denne overenskomsten trer i kraft, ikke skal berøres av overenskomsten.

Artikkel 7 bestemmer at vedleggene til overenskomsten utgjør en integrert del av overenskomsten. Vedleggene kan endres etter avtale mellom partene.

Artikkel 8 bestemmer at overenskomsten er gjenstand for ratifikasjon, og trer i kraft 30 dager etter datoen for utveksling av ratifikasjonsinstrumenter.

Overenskomsten inneholder ingen bestemmelser om hvor lenge den skal gjelde. Den inneholder heller ingen bestemmelser om oppsigelse. I samsvar med folkerettens regler forutsettes den å være i kraft på ubestemt tid.

Vedlegg I. Fiskerispørsmål

Artikkel 1 bestemmer at Avtalen av 11. april 1975 mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Unionen av sovjetiske sosialistiske republikker om samarbeid innen fiskerinæringen og avtalen av 15. oktober 1976 mellom regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Unionen av sovjetiske sosialistiske republikker om gjensidige fiskeriforbindelser skal forbli i kraft i femten år etter at overenskomsten er trådt i kraft.

Etter denne tid skal hver av avtalene forbli i kraft i ytterligere seks år av gangen, med mindre en part sier opp avtalen minst seks måneder før inneværende seksårsperiode utløper.

Artikkel 2 bestemmer at de tekniske forskrifter, særlig om maskevidde og minstemål på fisk, som hver av partene har fastsatt for sine respektive fiskefartøyer, fortsatt skal gjelde i det tidligere omstridte området innenfor 200 nautiske mil fra norsk og russisk fastland i en overgangsperiode på to år.

Artikkel 3 bestemmer at den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon, fortsatt skal fremforhandle total tillatt fangst, gjensidige fangstkvotes og andre tiltak for regulering av fiske, i henhold til avtalene nevnt i artikkel 1 i vedlegg I.

Artikkel 4 inneholder bestemmelser om at den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon, i henhold til de avtaler som er nevnt i vedleggets artikkel 1, skal fortsette å vurdere bedrede overvåkings- og kontrolltiltak for fiskebestander som forvaltes i fellesskap.

Vedlegg II. Grenseoverskridende petroleumsforekomster

Artikkel 1 inneholder en rekke bestemmelser om hva som skal inngå i en unitiseringsavtale mellom partene om utnyttelse av en grenseoverskridende petroleumsforekomst som nevnt i overenskomstens artikkel 5. Blant annet skal en slik unitiseringsavtale angi selve forekomsten med koordinater, forekomstens geografiske, geofysiske og geo-

logiske egenskaper og anslag over forekomstens samlede petroleumsreserver.

Unitiseringsavtalen skal også inneholde bestemmelser om partenes plikt til hver for seg å gi alle nødvendige tillatelser i henhold til sin nasjonale lovgivning til utbygging og drift av forekomsten som en enhet.

I henhold til artikkel 1 nr. 6 skal unitiseringsavtalen mellom partene også inneholde bestemmelser om hver parts plikt til å pålegge de juridiske personer som er gitt tillatelse til å utnytte forekomsten å inngå en samarbeidsavtale for å regulere utnyttelsen av forekomsten som en enhet og med en felles operatør. En slik samarbeidsavtale skal forelegges begge parter til godkjenning. Partene er forpliktet til å godkjenne slik samarbeidsavtale uten ugrunnet opphold og ikke holde tilbake slik godkjenning uten skjellig grunn.

Ifølge artikkel 1 nr. 7 skal unitiseringsavtalen også inneholde bestemmelse om hver parts plikt til ikke å holde tilbake boretillatelser til juridiske personer som innehar rettighetene til undersøkelse etter og utvinning av petroleum på sin side av avgrensningslinjen med henblikk på å fastsette og fordele forekomsten, under forutsetning av at kravene i nasjonal lovgivning er overholdt.

Andre elementer som ifølge artikkel 1 skal inngå i unitiseringsavtalen er regler om produksjonsstart og -avslutning, konsultasjonsplikt med hensyn til helse-, miljø- og sikkerhetstiltak, ansvar for inspeksjon og kontroll av petroleumsvirksomheten og plikt til å konsultere den annen part før rettigheter til undersøkelse etter og utvinning av petroleum som er tildelt av en part endres, eller overdras til andre juridiske personer.

Etter artikkel 1 nr. 13 skal partene nedsette en felles kommisjon for å avholde konsultasjoner om spørsmål som angår planlagte eller eksisterende unitiserte forekomster.

Artikkel 2 bestemmer at partene skal gjøre sitt ytterste for å løse enhver uenighet så raskt som mulig. Videre pålegges partene i fellesskap å vurdere alle muligheter for å bringe den fastlåste situasjonen til opphør.

Artikkel 3 regulerer situasjonen dersom partene ikke skulle bli enige om en unitiseringsavtale. Uenigheten skal da løses så raskt som mulig ved forhandlinger eller på annen måte som partene måtte bli enige om.

Dersom uenigheten vedvarer utover seks måneder, kan hver av partene forelegge tvisten for en ad-hoc voldgiftsdomstol, bestående av tre medlemmer. Voldgiftsdomstolens avgjørelser skal være bindende for partene, og partene skal inngå

unitiseringsavtalen i samsvar med domstolens avgjørelse.

Artikkel 4 bestemmer at dersom det ikke oppnås enighet om fordelingen av forekomsten partene imellom, skal det oppnevnes en uavhengig ekspert for å avgjøre fordelingen. Ekspertens avgjørelse skal være bindende for partene, dog slik at partene kan bli enige om at forekomsten skal fordeles på nytt mellom dem på nærmere angitte vilkår.

12 Forholdet til norsk rett

Overenskomsten nødvendiggjør ikke lovendringer, men enkelte forskriftsendringer. Av lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 1 fremgår det at yttergrensen for den økonomiske sonen ikke skal trekkes ut over midtlinjen i forhold til andre stater, dersom ikke annet følger av overenskomst med fremmed stat.

Hva angår kontinentalsokkelen, defineres denne i lov av 29. november 1996 nr. 72 § 1-6,1) slik at den ikke strekker seg utover midtlinjen i forhold til en annen stat, dersom ikke annet følger av overenskomst med fremmed stat. Av lov av 21. juni 1963 nr. 12 om vitenskapelig utforskning og undersøkelse etter og utnyttelse av andre undersjøiske naturforekomster enn petroleumsforekomster § 1 fremgår en tilsvarende bestemmelse.

Samarbeidsforpliktelsene i overenskomsten, herunder vedleggene I og II, om henholdsvis fiskerispørsmål og grenseoverskridende petroleumsforekomster, anses ikke å nødvendiggjøre endringer i saltvannsfiskeri- eller petroleumslovgivningen.

13 Økonomiske og administrative konsekvenser

Inngåelsen av overenskomsten vil ikke i seg selv få administrative eller økonomiske konsekvenser av betydning. Fiskerisamarbeidet vil ikke bli gjenstand for endringer som følge av overenskomstens inngåelse. At avgrensningslinjen mellom Norge og Russland i Barentshavet og i Polhavet endelig fastsettes, vil imidlertid være avklarende for det geografiske virkeområdet for de relevante jurisdiksjonsområder. Dette vil fremme stabilitet og samarbeid i disse havområdene. Det anses ikke å følge nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser av overenskomsten for Kystvakten og andre håndhevende myndigheter. Potensielle funn og utnyttelse av petroleumsfore-

komster vil imidlertid på sikt selvsagt kunne få betydelige økonomiske konsekvenser. Det er ikke mulig å beregne disse konsekvensene på det nåværende tidspunkt.

14 Vurdering

Overenskomsten legger grunnlaget for et styrket samarbeid med Russland. Den bilegger omfattende og sammensatte avgrensningsspørsmål, og arbeidet med å komme frem til en løsning har vært komplisert og tidkrevende. Den løsning partene har blitt enige om ligger innenfor rammen av moderne folkerettslige prinsipper for maritim avgrensning.

Inngåelsen av overenskomsten bidrar til gjennomføring av havrettens regler i Polhavet, og dermed til fred og stabilitet i området. Dette er i samsvar med erklæringen som de fem kyststatene ved Polhavet (Canada, Danmark og Grønland, Russland, USA og Norge) avga 28. mai 2008 i Ilulissat på Grønland. Overenskomsten gjenspeiler kyststatenes vektlegging av løsning av utestående spørsmål i Polhavet i samsvar med folkeretten.

Overenskomsten fastsetter en grenselinje på ca. 1 680 km. Ved denne overenskomsten er det oppnådd en samlet sett balansert løsning basert på folkeretten. Av et totalt omstridt areal på til sammen ca. 175 200 km² tilstår Norge ca. 87 600 km².

Ved overenskomsten avklares avgrensningen mellom Norge og Russland i Barentshavet og Polhavet. Overenskomsten vil fremme rettslig klarhet, forutsigbarhet og stabilitet i disse havområdene, og legge til rette for økt samarbeid mellom partene.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av overenskomst av 15. september 2010 mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av overenskomst av 15. september 2010 mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet, i samsvar med et vedlagt forslag.

Samtykke til ratifikasjon av overenskomst av 15. september 2010 mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet

Forslag

til vedtak om samtykke til ratifikasjon av overenskomst av 15. september 2010 mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet

I

Stortinget samtykker i ratifikasjon av overenskomst av 15. september 2010 mellom Norge og Russland om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet.

Vedlegg 1

Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Den Russiske Føderasjon om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet

Kongeriket Norge og Den Russiske Føderasjon (heretter kalt «partene»),

som ønsker å fastholde og styrke det gode naboforholdet,

som tar i betraktning utviklingen i Polhavet og partenes rolle i dette området,

som ønsker å bidra til å sikre stabilitet og styrke samarbeidet i Barentshavet og Polhavet,

som viser til bestemmelsene i De forente nasjoners havrettskonvensjon av 10. desember 1982 (heretter kalt «Konvensjonen»),

som viser til overenskomsten av 11. juli 2007 mellom Kongeriket Norge og Den Russiske Føderasjon om den maritime avgrensning i Varangerfjordområdet (heretter kalt «Overenskomsten av 2007»), og som ønsker å fullføre den maritime avgrensningen mellom partene,

som er klar over den særlige økonomiske betydning de levende ressurser i Barentshavet har for Norge og Den Russiske Føderasjon og for deres kystfiskesamfunn, og som også er klar over nødvendigheten av å unngå økonomiske forstyrrelser for kystdistrikter hvis innbyggere vanligvis har fisket i området,

som er klar over det tradisjonelle norske og russiske fisket i Barentshavet,

som minner om at de som kyststater har grunnleggende interesse av og et hovedansvar for bevaring og rasjonell forvaltning av de levende ressurser i Barentshavet og Polhavet, i samsvar med folkeretten,

som understreker betydningen av en effektiv og ansvarlig forvaltning av sine petroleumsressurser, er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

1. Den maritime avgrensningslinjen mellom partene i Barentshavet og Polhavet angis ved geodetiske linjer som forbinder punktene definert av følgende koordinater:

1.	70° 16' 28.95" N	32° 04' 23.00" Ø
----	------------------	------------------

(Dette punktet samsvarer med punkt 6 på avgrensningslinjen fastlagt i Overenskomsten av 2007.)

2.	73° 41' 10.85" N	37° 00' 00.00" Ø
----	------------------	------------------

3.	75° 11' 41.00" N	37° 00' 00.00" Ø
----	------------------	------------------

4.	75° 48' 00.74" N	38° 00' 00.00" Ø
----	------------------	------------------

5.	78° 37' 29.50" N	38° 00' 00.00" Ø
----	------------------	------------------

6.	79° 17' 04.77" N	34° 59' 56.00" Ø
----	------------------	------------------

7.	83° 21' 07.00" N	35° 00' 00.29" Ø
----	------------------	------------------

8.	84° 41' 40.67" N	32° 03' 51.36" Ø
----	------------------	------------------

Avgrensningslinjens slutt punkt defineres som skjæringspunktet mellom en geodetisk linje trukket gjennom punktene 7 og 8 og den geodetiske linjen som forbinder det østligste punktet på yttergrensen av Norges kontinentalsokkel og det vestligste punktet på yttergrensen av Den Russiske Føderasjons kontinentalsokkel, som fastlagt i samsvar med Konvensjonens artikkel 76 og dens vedlegg II.

2. De geografiske koordinatene for punktene opplistet i paragraf 1 i denne artikkel er definert i World Geodetic System 1984 (WGS84(G1150, ved epoke 2001.0)).

3. For illustrasjonsformål er avgrensningslinjen og punktene opplistet i paragraf 1 i denne artikkel inntegnet på kartskissen som er vedlagt denne overenskomst. I tilfelle av uoverensstemmelse mellom beskrivelsen av linjen som er gitt i denne artikkel og linjen som er tegnet på kartskissen, skal beskrivelsen av linjen i denne artikkel gjelde.

Artikkel 2

Hver part skal rette seg etter den maritime avgrensningslinjen angitt i artikkel 1 og skal ikke gjøre krav på eller utøve suverene rettigheter eller kyststatsjurisdiksjon i havområdene utenfor denne linjen.

Artikkel 3

1. I området som ligger øst for den maritime avgrensningslinjen og innenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene som bredden av Fastlands-Norges sjøterritorium måles fra, men utenfor 200 nautiske mil fra grunnlinjene som bredden av Den Russiske Føderasjons sjøterritorium måles fra (heretter kalt «det særskilte området»), skal Den Russiske Føderasjon fra det tidspunkt denne overenskomst trer i kraft ha rett til å utøve slike suverene rettigheter og slik sonejurisdiksjon som Norge ellers ville hatt rett til å utøve etter folkeretten.

2. I den grad Den Russiske Føderasjon utøver suverene rettigheter eller jurisdiksjon i det særskilte området i henhold til denne artikkel, utledes slik rettighets- eller jurisdiksjonsutøvelse av enighet mellom partene og utgjør ingen utvidelse av den eksklusive økonomiske sone. For dette formål skal Den Russiske Føderasjon iverksette de nødvendige tiltak for å sikre at enhver russisk utøvelse av slike suverene rettigheter eller jurisdiksjon i det særskilte området angis i tråd med dette i relevant lovgivning, i forskrifter og på sjøkart.

Artikkel 4

1. Inngåelse av denne overenskomst skal ikke skade partenes respektive fiskemuligheter.

2. For dette formål skal partene videreføre et nært samarbeid i fiskerispørsmål, med sikte på å opprettholde sine gjeldende respektive andeler av total tillatt fangst og å sikre relativ stabilitet i sitt fiske etter de enkelte berørte bestander.

3. Partene skal i vid utstrekning anvende en føre-var-tilnærming ved bevaring, forvaltning og utnyttelse av felles fiskebestander, herunder vandrede bestander, med sikte på å verne de levende ressurser i havet og bevare det marine miljø.

4. Med unntak av det som følger av denne artikkel og vedlegg I, skal ingen bestemmelse i denne overenskomst berøre anvendelsen av avtaler om fiskerisamarbeid mellom partene.

Artikkel 5

1. Dersom en petroleumsforekomst strekker seg over avgrensningslinjen, skal partene anvende bestemmelsene i vedlegg II.

2. Dersom det påvises en petroleumsforekomst på den ene parts kontinentalsokkel og den annen part er av den oppfatning at forekomsten strekker seg inn på dennes kontinentalsokkel, kan den sistnevnte part ved fremleggelse av den dokumentasjon som oppfatningen støttes på, gjøre dette gjeldende overfor førstnevnte part.

Dersom en slik oppfatning gjøres gjeldende, skal partene innlede drøftelser om petroleumsforekomstens utstrekning og muligheten for å utnytte forekomsten som en enhet. Under disse drøftelser skal den part som har tatt initiativet til drøftelsene, underbygge sin oppfatning ved fremleggelse av geofysiske og/eller geologiske data, herunder alle eksisterende boredata og begge parter skal gjøre sitt ytterste for å sikre at all relevant informasjon stilles til rådighet for disse drøftelsene. Dersom petroleumsforekomsten strekker seg inn på begge parters kontinentalsokkel og forekomsten på den ene parts kontinentalsokkel helt eller delvis vil kunne utnyttes fra den annen parts kontinentalsokkel, eller utnyttelsen av petroleumsforekomsten på den ene parts kontinentalsokkel kan påvirke muligheten for utnyttelse av petroleumsforekomsten på den annen parts kontinentalsokkel, skal det, i samsvar med vedlegg II, på begjæring av en av partene inngås avtale om utnyttelse av petroleumsforekomsten som en enhet, herunder om fordeling av denne forekomsten mellom partene (heretter kalt «unitiseringsavtalen»).

3. Utnyttelse av en petroleumsforekomst som strekker seg inn på den annen parts kontinentalsokkel, kan bare igangsettes i henhold til bestemmelsene i unitiseringsavtalen.

4. Enhver uenighet mellom partene vedrørende slike forekomster skal løses i samsvar med artikkel 2–4 i vedlegg II.

Artikkel 6

Denne overenskomst berører ikke partenes rettigheter og plikter etter andre internasjonale avtaler som Kongeriket Norge og Den Russiske Føderasjon begge er part i, og som er i kraft på det tidspunkt denne overenskomst trer i kraft.

Artikkel 7

1. Vedleggene til denne overenskomst utgjør en integrert del av overenskomsten. Med mindre noe annet er uttrykkelig fastsatt, omfatter en henvisning til denne overenskomst også en henvisning til dens vedlegg.

2. Eventuelle endringer i vedleggene skal tre i kraft i den rekkefølge og på den dato som er fastsatt i endringsavtalene.

Artikkel 8

Denne overenskomst er gjenstand for ratifikasjon og trer i kraft den 30. dag etter at ratifikasjonsdokumentene er utvekslet.

Utferdiget i Murmansk den 15. september 2010 i to eksemplarer på norsk og russisk, med samme gyldighet for begge tekster.

For Kongeriket Norge

For Den Russiske
Føderasjon

*Vedlegg I til***Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Den Russiske Føderasjon om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet****Fiskerispørsmål***Artikkel 1*

Avtalen av 11. april 1975 mellom Regjeringen i Kongeriket Norge og Regjeringen i Unionen av Sovjetiske Sosialistiske Republikker om samarbeid innen fiskerinæringen og avtalen av 15. oktober 1976 mellom Regjeringen i Kongeriket Norge og Regjeringen i Unionen av Sovjetiske Sosialistiske Republikker om gjensidige fiskeriforbindelser skal forbli i kraft i femten år etter at denne overenskomst er trådt i kraft. Etter utløpet av denne perioden skal hver av avtalene forbli i kraft i ytterligere seks år av gangen, med mindre en part minst seks måneder før innværende seksårsperiode utløper, underretter den annen part om at avtalen sies opp.

Artikkel 2

I det tidligere omstridte området innenfor 200 nautiske mil fra Norges eller Russlands fastland skal de tekniske forskriftene, særlig om maskevidde og minstemål på fisk, som hver av partene har fastsatt for sine fiskefartøyer, gjelde i en overgangsperiode på to år regnet fra den dag denne overenskomst trer i kraft.

Artikkel 3

Total tillatt fangst, gjensidige fangstkvoter og andre tiltak for regulering av fiske skal fortsatt være gjenstand for forhandling i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon, i henhold til avtalene nevnt i artikkel 1 i dette vedlegg.

Artikkel 4

Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon skal fortsette å vurdere bedrede overvåkings- og kontrolltiltak for fiskebestander som forvaltes i fellesskap, i henhold til avtalene nevnt i artikkel 1 i dette vedlegg.

*Vedlegg II til***Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Den Russiske Føderasjon om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet****Grenseoverskridende petroleumsforekomster***Artikkel 1*

Unitiseringsavtalen mellom partene om utnyttelse av en grenseoverskridende petroleumsforekomst som nevnt i artikkel 5 i denne overenskomst, skal inneholde bestemmelser om følgende:

1. Angivelse av den grenseoverskridende petroleumsforekomsten som skal utnyttes som en enhet (geografiske koordinater, vanligvis inn tatt i et vedlegg til avtalen).
2. Den grenseoverskridende petroleumsforekomstens geografiske, geofysiske og geologiske egenskaper samt den metode som er benyttet ved klassifisering av data. De geologiske data som ligger til grunn for slike geologiske karakteristikk, skal eies i fellesskap av de juridiske personer som innehar rettighetene i henhold til samarbeidsavtalen nevnt i nr. 6 bokstav a i denne artikkel.
3. De samlede petroleumsreserver i den grenseoverskridende petroleumsforekomsten, likeledes den metode som er benyttet for beregningen, samt fordelingen av reservene mellom partene.
4. Hver parts rett til kopi av alle geologiske data samt alle øvrige data som er av betydning for og er innhentet i forbindelse med utnyttelsen av den unitiserte forekomsten.
5. Partenes plikt til hver for seg å gi alle nødvendige tillatelser i henhold til deres nasjonale lovgivning til utbygging og drift av den grenseoverskridende petroleumsforekomsten som en enhet i samsvar med unitiseringsavtalen.
6. Hver parts plikt til
 - a. å pålegge vedkommende juridiske personer som innehar rettighetene til undersøkelse etter og utvinning av petroleum på sin side av avgrensningslinjen å inngå en samarbeidsavtale for å regulere utnyttelsen av den grenseoverskridende petroleumsforekomsten som en enhet i samsvar med unitiseringsavtalen,
 - b. å kreve at samarbeidsavtalen forelegges begge parter til godkjenning samt å utstede godkjennelse uten ugrunnet opphold og ikke holde den tilbake uten skjellig grunn,

- c. å sikre at bestemmelsene i unitiseringsavtalen går foran bestemmelsene i samarbeidsavtalen ved eventuelle uoverensstemmelser mellom dem,
 - d. å pålegge de juridiske personer som innehar rettighetene til å utnytte en grenseoverskridende petroleumsforekomst som en enhet, å oppnevne én operatør som skal fungere som felles representant for dem, i samsvar med bestemmelsene fastsatt i unitiseringsavtalen; oppnevning og eventuelt bytte av operatør skal være godkjent av de to partene på forhånd.
7. Hver parts plikt til ikke å holde tilbake en tillatelse til boring av en brønn til, eller på vegne av, de juridiske personer som innehar rettighetene til undersøkelse etter og utvinning av petroleum på sin side av avgrensningslinjen med henblikk på å fastsette og fordele den grenseoverskridende petroleumsforekomsten, under forutsetning av at kravene i nasjonal lovgivning er overholdt.
 8. Med mindre partene blir enige om noe annet, hver parts plikt til ikke å tillate produksjonsstart fra en grenseoverskridende petroleumsforekomst før partene, i samsvar med unitiseringsavtalen, har godkjent produksjonsstarten i fellesskap.
 9. Partenes plikt til ved felles overenskomst å fastsette en tidsplan for produksjonsavslutning fra den grenseoverskridende petroleumsforekomsten i god tid før produksjonen avsluttes.
 10. Partenes plikt til å konsultere hverandre med hensyn til anvendelige helse-, miljø- og sikkerhetstiltak som kreves i henhold til hver parts nasjonale lover og forskrifter.
 11. Hver parts plikt til å inspisere petroleumsinstallasjoner som befinner seg på sin kontinentalsokkel og petroleumsvirksomheten som utføres der i forbindelse med utnyttelsen av en grenseoverskridende forekomst; hver parts plikt til å sikre at den annen parts inspektører på anmodning får adgang til disse installasjonene og har tilgang til relevante målesystemer på begge parter kontinentalsokkel eller territorium; samt hver parts plikt til å sikre at den annen part regelmessig mottar relevant informasjon slik at parten kan ivareta sine grunnleggende interesser, herunder blant annet i forbindelse med helse, miljø, sikkerhet, petroleumsproduksjon og -måling.
 12. Hver parts plikt til ikke å endre rettigheter til undersøkelse etter og utvinning av petroleum som tildeles av en part, og som gjelder et felt som er gjenstand for unitisering i henhold til

unitiseringsavtalen, eller overdra disse rettighetene til andre juridiske personer, uten at den annen part på forhånd er konsultert.

13. Partenes plikt til å nedsette en felles kommisjon for å avholde konsultasjoner dem imellom i spørsmål som angår planlagte eller eksisterende unitiserte petroleumsforekomster, som et middel til å sikre løpende konsultasjon og utveksling av informasjon mellom de to partene i slike spørsmål og til å avklare spørsmål gjennom konsultasjon.

Artikkel 2

Partene skal gjøre sitt ytterste for å løse enhver uenighet så raskt som mulig. Hvis partene likevel ikke blir enige, skal de i fellesskap vurdere alle muligheter for å bringe den fastlåste situasjonen til opphør.

Artikkel 3

1. Dersom partene ikke blir enige om en unitiseringsavtale som nevnt i dette vedleggs artikkel 1, skal uenigheten løses så raskt som mulig ved forhandlinger eller på en annen måte som partene måtte bli enige om. Dersom uenigheten ikke er løst i løpet av seks måneder regnet fra den dag en part opprinnelig anmodet om slike forhandlinger med den annen part, kan hver av partene forelegge tvisten for en voldgiftsdomstol, sammensatt på ad hoc-grunnlag og bestående av tre medlemmer.

2. Hver part skal utpeke en voldgiftsdommer, og de to voldgiftsdommerne som er utpekt på denne måten, skal velge en tredje dommer, som skal være leder. Lederen kan ikke være borger av eller ha sin faste bopel i Norge eller Den Russiske Føderasjon. Dersom en av partene ikke har oppnevnt en voldgiftsdommer innen tre måneder etter at den er blitt anmodet om det, kan hver av partene be presidenten for Den internasjonale domstol om å utpeke voldgiftsdommeren. Den samme fremgangsmåte kommer til anvendelse dersom den tredje voldgiftsdommeren ikke er valgt senest én måned etter at den andre voldgiftsdommeren er utpekt.

3. Voldgiftsdomstolen treffer alle sine avgjørelser ved stemmeflertall dersom det ikke oppnås enstemmighet. I alle øvrige spørsmål fastsetter voldgiftsdomstolen selv sine saksbehandlingsregler. Voldgiftsdomstolens avgjørelser skal være bindende for partene, og partene skal inngå unitiseringsavtalen nevnt i dette vedleggs artikkel 1 i samsvar med disse avgjørelsene.

Artikkel 4

1. Dersom det ikke oppnås enighet om fordelingen av petroleumsforekomsten partene imellom, skal de oppnevne en uavhengig ekspert for å avgjøre fordelingen. Den uavhengige ekspertens avgjørelse skal være bindende for partene.

2. Uavhengig av bestemmelsene i nr. 1 i denne artikkel kan partene bli enige om at det skal foretas en ny fordeling av petroleumsforekomsten dem imellom.

Vedlegg 2

Noteveksling av 15. september 2010 som definerer det tidligere omstridte området innenfor 200 nautiske mil fra Norges eller Russlands fastland

Det kongelige norske utenriksdepartement har æren av å erkjenne mottakelsen av verbalnoten av i dag fra Den Russiske Føderasjons Utenriksministerium som i norsk oversettelse har følgende innhold:

«Den Russiske Føderasjons Utenriksministerium bevitner sin aktelse overfor Det kongelige norske utenriksdepartement og har, under henvisning til Overenskomst mellom Den Russiske Føderasjon og Kongeriket Norge om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet, undertegnet i Murmansk den 15. september 2010, æren av å foreslå følgende definisjon av uttrykket «det tidligere omstridte området» slik dette er benyttet i artikkel 2 i Overenskomstens vedlegg I, «Fiskerispørsmål».

Utelukkende med henblikk på artikkel 2 i vedlegg I, «Fiskerispørsmål», i ovennevnte Overenskomst, skal uttrykket «det tidligere omstridte området» bety det området som defineres av geodetiske linjer som binder sammen punkter med følgende koordinater i World Geodetic System 1984:

1.	70°16'28.95" N	32°04'23.00" Ø
2.	74°00'01.19" N	32°04'20.32" Ø
3.	74°00'01.19" N	33°35'50.72" Ø
4.	73°54'17.90" N	34°07'04.28" Ø
5.	73°47'49.17" N	34°37'54.07" Ø
6.	73°41'57.06" N	35°02'34.23" Ø
7.	73°35'39.53" N	35°27'20.28" Ø
8.	73°33'54.43" N	35°36'47.61" Ø
9.	73°27'04.70" N	36°10'47.19" Ø
10.	73°19'36.25" N	36°42'49.70" Ø

11.	73°09'47.24" N	37°18'48.78" Ø
12.	73°01'57.24" N	37°44'10.01" Ø
13.	72°43'06.78" N	38°39'56.67" Ø
14.	72°34'44.98" N	39°02'35.39" Ø
15.	72°25'59.79" N	39°23'20.98" Ø
16.	72°14'41.25" N	39°46'21.28" Ø
17.	71°09'24.72" N	35°37'09.57" Ø
18.	70°26'30.57" N	32°48'57.07" Ø
19.	70°16'48.54" N	32°06'02.95" Ø
20.	70°16'28.95" N	32°04'23.00" Ø

Dersom innholdet i denne noten er akseptabelt for Det norske utenriksdepartement, skal denne noten og Departementets svarnote utgjøre en forståelse mellom de to partene når det gjelder dette spørsmål, fra datoen for Departementets svarnote.

Den Russiske Føderasjons Utenriksministerium benytter anledningen til å forsikre Det norske utenriksdepartement om sin høyeste aktelse.»

Det kongelige norske utenriksdepartement bekrefter herved at den norske part er enig i forslaget om at den russiske note gjengitt over og det norske svaret på denne skal utgjøre en felles forståelse mellom partene.

Det kongelige norske utenriksdepartement benytter anledningen til å forsikre Den Russiske Føderasjons Utenriksministerium om sin høyeste aktelse.

Oslo, 15. september 2010

Vedlegg 3

Fellesuttalelse om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet

I erkjennelse av vårt felles ønske om å styrke vårt gode naboskap, sikre stabilitet og fremme samarbeidet i Barentshavet og i Polhavet, er vi glade for å kunngjøre at våre forhandlingsdelegasjoner har oppnådd tentativ enighet om den bilaterale maritime avgrensningen mellom våre to land i disse områdene, et spørsmål som har vært gjenstand for omfattende forhandlinger gjennom mange år.

Som fastslått i Ilulissat-erklæringen avgitt av kyststatene rundt Polhavet 28. mai 2008, slutter både Norge og Den russiske føderasjon opp om det omfattende rettslige rammeverket som gjelder for Polhavet og behovet for å avklare eventuelle overlappende krav på en ansvarlig måte.

Forhandlingene har omfattet alle spørsmål knyttet til den maritime avgrensningen. De to delegasjonene anbefaler i tillegg til en maritim avgrensningslinje at det vedtas traktatbestemmelser som viderefører og utvikler samarbeidet om fiskerispørsmål og forvaltningen av petroleumsforekomster. Det legges derfor opp til en helhetlig overenskomst om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet. En slik overenskomst skal ikke påvirke rettigheter og plikter i henhold til andre avtaler som Norge og Den russiske føderasjon er parter i.

De to delegasjonene anbefaler en avgrensningslinje som gir en rett og rimelig løsning basert på folkeretten. For å oppnå enighet har delegasjonene i tillegg til de relevante forholdene folkeretten vektlegger, herunder hensynet til betydelige forskjeller i landenes respektive kystlengder, bygget videre på den fremgangen som er oppnådd gjennom de langvarige forhandlingene. Delegasjonene anbefaler en linje som fordeler det omstridte området i to tilnærmet like store deler.

I lys av utviklingen i Polhavet og den rolle våre to land spiller i dette området, understreker delegasjonene det gode samarbeidet i forbindelse med fastsettelsen av kontinentalsokkelens yttergrense i samsvar med FNs havrettskonvensjon.

Når det gjelder fiskerispørsmål, understreker delegasjonene den særlige økonomiske betydning

de levende ressurser i Barentshavet har for Norge og Den russiske føderasjon og landenes kystsammunn. Behovet for å unngå økonomiske omveltninger i kystdistrikter hvis innbyggere vanligvis har fisket i området fremheves. Videre understrekes viktigheten av det tradisjonelle norske og russiske fisket i Barentshavet. De minner om at Norge og Russland som kyststater har en grunnleggende interesse av og et hovedansvar for bevaring og ansvarlig forvaltning av de levende ressurser i Barentshavet og Polhavet, i samsvar med folkeretten. Inngåelsen av en overenskomst om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet skal derfor ikke skade noen av partenes fiskemuligheter. For dette formål anbefales bestemmelser om å videreføre det nære samarbeidet mellom de to land innen fiskerisektoren og å bevare den relative stabiliteten i deres fiskerivirksomhet. Tilsvarende anbefales bestemmelser om fortsatt samarbeid i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon, samt nødvendige overgangsordninger.

Når det gjelder petroleums-samarbeid anbefaler de to delegasjonene vedtakelse av detaljerte regler og prosedyrer for å sikre en effektiv og ansvarlig forvaltning av petroleumsressurser i tilfeller der en enkelt olje- eller gassforekomst skulle vise seg å strekke seg over avgrensningslinjen.

Idet vi minner om vårt felles ønske om å fullføre den maritime avgrensningen, gir vi uttrykk for at vi er fast bestemt på, i samsvar med kravene i hvert lands lovgivning, å fullføre alle nødvendige skritt for å inngå en overenskomst om maritim avgrensning og samarbeid i Barentshavet og Polhavet snarest mulig.

Oslo, 27. april 2010

Jonas Gahr Støre

Kongeriket Norges
Utenriksminister

Sergej Lavrov

Den russiske føderasjons
Utenriksminister